

Přílohy

Příloha č. 1

Dotazník

Dobrý den,

obracím se na Vás s žádostí o vyplněný dotazníku, který se zaměřuje na to, jaký máte postoj, vztah k četbě. Dotazník je anonymní a výsledky budou zpracovány do mé diplomové práce. Děkuji za Vaši ochotu.

Studentka Ústavu informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – M. Malinová

1. Jaký je Váš věk?

2. Za jaký trestný čin jste byl odsouzen?
.....

3. K jaké délce trestu jste byl odsouzen?

4. Jaká je Vaše minulá trestná činnost?

a) netrestán (bez záznamu v trestním rejstříku, nyní poprvé trestán)

b) několikrát trestán podmíněně

c) několikrát trestán nepodmíněně

5. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) zvláštní škola

b) základní škola

c) střední škola – vyučen

d) střední škola – maturitní zkouška

- e) vyšší odborná škola
- f) vysoká škola - bakalářské studium
- g) vysoká škola – magisterské, inženýrské studium

6. Když jste byl dítě, četli Vám Vaši rodiče (popřípadě vychovatelé)?

- a) ano
- b) ne

7. Měli jste doma knihy (popřípadě tam, kde jste bydlel)?

- a) ano
- b) ne

8. Chodil jste si před odsouzením půjčovat knihy či jiné dokumenty do veřejné knihovny?

- a) ano
- b) ne

9. Máte nějakého oblíbeného autora?

- a) ano. Jeho jméno je.....
- b) ne

10. Jaký máte vztah ke čtení?

- a) nečtu, neumím číst
- b) nečtu, nebaví mě to
- c) čtu, jen když musím

d) občas čtu (1 – 2x měsíčně)

e) četba je pro mě kvalitní využití volného času, čtu často, min. 2x týdně

f) čtení je moje vášeň, čtení je můj život, čtu každou volnou chvíli

11. Ve volném čase nejraději

a) sportuji

b) čtu

c) maluji

d).....

Nyní máte před sebou několik výroků, prosím zaškrtněte odpověď, která nejvíce odráží Váš postoj k nim.

12. Číst je důležité.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

13. Být sečtělým je dobré pro život.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

14. Četbou se rozvíjí osobnost člověka.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

15. Číst mě nebaví, počkám, až příběh zfilmují.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

16. To, co potřebuji vědět, v knihách nenajdu.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

17. Četba rozvíjí fantazii.

naprosto souhlasím spíše souhlasím nevím spíše nesouhlasím naprosto nesouhlasím

Příloha č. 2

Návod pro polostrukturovaný rozhovor – 5 respondentů (vězni-čtenáři)

Dobrý den, jmenuji se Monika Malinová, zpracovávám výzkum pro svou diplomovou práci, ráda bych se s Vámi pobavila o četbě, čtení, o vašem vztahu ke knihám a literatuře atd. (Veškeré údaje jsou anonymní, vaše jméno nebude nikde uvedeno.)

- 1) Máte rád knihy? Pokud ano, jaké? Jaký žánr?
- 2) Čtete rád? Co Vám četba dává? Jaký máte důvod číst?
- 3) Jsou pro vás knihy důležité? Proč?
- 4) Čtete od dětství? Nebo jste začal číst až zde?
- 5) Navštěvujete vězeňskou knihovnu? Proč ano, proč ne? Co byste vylepšil?
- 6) Věnujete se četbě pravidelně? Jak často?
- 7) Mluvíte s někým o tom, co jste četl? Proč?
- 8) Je ve vězení čtenářský kroužek? Účastníte se ho?
- 9) Můžete mi stručně popsat, jak vypadá Váš den?
- 10) Čemu se věnujete ve volném čase? Pouze četbě nebo i jiným aktivitám? Jakým?

Příloha č. 3

Kódování

KATEGORIE	KÓDY
důležitost čtení	Knihy jsou základem vzdělanosti
	Knihy jsou vzpomínka na dětství
pozitivum	Četba jako denní návyk
	Četba jako útek od reality, pocit svobody
	Četba jako terapie, forma odpočinku
	Četba jako zdroj informací
	Předčítání rodiči je důležité pro vztah člověka k četbě
	Uživatel veřejné knihovny již před nástupem do vězení
negativum	Četba mi nic nedává z důvodu zastaralosti fondu ve vězeňské knihovně
	Četba je nudná záležitost, slouží jen jako výplň volného času
	Negativní postoj ke čtení z důvodu povinné četby ve škole
požadavek	Více aktuální fond
	Větší počet knih (větší knihovní fond)
	Více peněz do vězeňské knihovny- modernější zařízení

Příloha č. 4

Přepisy rozhovorů

A) Přepis rozhovoru – vězeň Adam

otázka	odpověď	kódování
Máte rád knihy? Pokud ano, jaký žánr?	Ano, knihy mám moc rád, hlavně romány a historické knihy.	
Co Vám četba dává? Jaký máte důvod číst?	Z knihy se dozvídám důležité informace a zajímavé příběhy.	- četba jako zdroj informací
Jsou tedy pro Vás knihy důležité?	Ano, připomínají mi dětství, kdy jsem hodně četl.	- knihy jsou vzpomínka na dětství
Čtete rád už od dětství nebo jste začal číst až zde ve vězení? A kdy jste poprvé navštívil veřejnou knihovnu?	Ano jak jsem říkal, knihy mám rád už od dětství. Poprvé jsem byl v knihovně asi se školou a pak jsem tam chodil samozřejmě při studiu na střední škole i na vysoké.	- uživatel veřejné knihovny již před nástupem do vězení
Jaký měli Vaši rodiče vztah k četbě? Četlo se u Vás doma?	Ano, u nás se hodně četlo. Matka byla učitelka a otec inženýr v zemědělství, oba četli a mě taky podporovali ve čtení.	
Navštěvujete vězeňskou knihovnu?	Ano, chodím si tam půjčovat knihy.	
Jste s jejími službami spokojený nebo byste něco vylepšil?	Já jsem docela spokojený, takže asi nic.	
Věnujete se četbě pravidelně?	Ano, čtu denně, jinak si to neumím představit.	- četba jako denní návyk
Mluvíte s někým o tom, co jste četl, rozebíráte obsahy knih?	Ano, mluvím s ostatními spoluvězni, kteří chodí do knihovny a také s knihovníkem, hlavně z důvodu dalších tipů na knihy, které bych si mohl přečíst	
Je ve vězení čtenářský kroužek?	Ano je, ale neúčastním se ho, nevím jak se tam přihlásit.	
Můžete mi stručně popsat Váš	Každý den chodím do práce a	

den ve vězení?	potom odpoledne máme volno.	
Čemu se ve vězení věnujete ve volném čase? Pokud vím, máte tu spoustu jiných zájmových aktivit než je četba.	Když mám volno tak čtu nebo koukám na televizi.	- četba jako denní návyk
věk:	41	----- ---
nejvyšší dosažené vzdělání:	VŠ	----- ---

Adam vyrůstal v úplné rodině s podporou ke vzdělanosti. Po vystudování Střední průmyslové školy absolvoval studium na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

Alkohol pije od 15 let, ale není na něm, dle svých slov, závislý. Nikdy se neléčil, nikdy nebral drogy a nehrál hazardní hry.

V současné době si odpykává trest na 7,5 let za podvod a po propuštění má zákaz advokacie na sedm let.

Adam je ženatý a má dvě děti.

„Necítím žádnou zodpovědnost za trestný čin, za který jsem ve výkonu trestu. Kdybych přistupoval ke své práci zodpovědněji a méně lehkově, mohl jsem se zřejmě konfliktu se zákonem a z toho plynoucího odsouzení zcela vyhnout.“

B) Přepis rozhovoru – vězeň Bedřich

otázka	odpověď	kódování
Máte rád knihy? Pokud ano, jaký žánr?	Ano, mám. Rád čtu hlavně naučné knihy – životopisy a historické knihy.	
Co Vám četba dává? Jaký máte důvod číst?	Dává mi pocit klidu a odreagování se od všedních dnů tady. Hlavním důvodem proč čtu je, abych se něco dozvěděl, takže sebevzdělání.	- četba jako zdroj informací
Jsou tedy pro Vás knihy důležité?	Ano, jsou, hlavně kvůli tomu vzdělávání a rozšíření obzoru.	- četba jako zdroj informací - knihy jsou základem vzdělanosti
Čtete rád už od dětství nebo jste začal číst až zde ve vězení? A kdy jste poprvé navštívil veřejnou knihovnu?	Rád čtu už od dětství. Vždy mě to bavilo a dřív nic jiného nebylo. Knihovnu jsem navštívil už jako dítě, pak na to moc nebyl čas, ale sem tam jsem tam chodil, pak jsem tam začal chodit až, když děti odrostly a bylo více času.	- uživatel veřejné knihovny před nástupem do vězení
Jaký měli Vaši rodiče vztah k četbě? Četlo se u Vás doma?	Byl jsem k četbě vedený, máma mi četla. Dříve opravdu jiná zábava nebyla.	- předčítání rodiči je důležité pro vztah člověka k četbě
Navštěvujete vězeňskou knihovnu?	Ano, navštěvuji a půjčuji si knihy.	
Jste s jejími službami spokojený nebo byste něco vylepšil	Celkem ano, ale byl by lepší větší výběr knih	- více aktuální fond
Věnujete se četbě pravidelně?	Snažím se četbou naplnit veškerý volný čas tady, ale v civilním životě mimo vězení na to tolik času není z důvodu pracovního vytížení a starost o starší rodiče.	- četba jako útěk od reality, pocit svobody
Mluvíte s někým o tom, co jste četl, rozebíráte obsahy knih?	Ano, mluvím, ale ne z důvodu nějakého psychologického rozboru, ale z důvodu doporučení na další knihy.	- četba jako terapie?

Je ve vězení čtenářský kroužek?	Ano je a já ho navštěvuji velmi rád. Diskutujeme o tom, co jsme četli a vzájemně si doporučujeme knihy.	
Můžete mi stručně popsat Váš den ve vězení?	Po ranním úklidu mám volno, píšu domů nebo si čtu. Z důvodu mého zdravotního stavu nemůžu pracovat.	
Čemu se ve vězení věnujete ve volném čase? Pokud vím, máte tu spoustu jiných zájmových aktivit než je četba.	Hodně čtu, někdy cvičím nebo sleduji televizi	
věk:	57	----- ---
nejvyšší dosažené vzdělání:	Obchodní akademie s maturitou	----- ---

Bedřich se narodil v manželském vztahu v nepatologické rodině. Měl tedy funkční rodinné zázemí bez kriminální zátěže. V dětském věku se věnoval sportu a četbě, nebyl členem žádné závadové skupiny. Ve volném čase pomáhal tělesně postiženým.

Od 18 let začal příležitostně pít alkohol, nikdy na něm však nebyl závislý. V minulosti nebral drogy a nehrál hazardní hry.

Odsouzený je ženatý, má dvě, dnes již dospělé děti a vnoučata.

Bedřich je ve výkonu trestu poprvé. Nikdy nebyl v minulosti trestán, ani podmíněně. Opykává si trest 5 let za podvod a legalizaci výnosů z trestné činnosti.

„Necítím žádnou zodpovědnost za trestný čin, za který jsem aktuálně ve výkonu trestu. Tuto trestnou činnost jsem nespáchal. Byl jsem jen důvěřivý k obchodnímu partnerovi, pokud bych věděl následky jednání, jistě bych tak nečinil.“

C) Přepis rozhovoru – vězeň Cyril

otázka	odpověď	kódování
Máte rád knihy? Pokud ano, jaký žánr?	Ano, mám. Čtu knihy s reálným příběhem, nemám rád sci-fi.	
Co Vám četba dává? Jaký máte důvod číst?	Při čtení můžu relaxovat a navíc čtení knih vzdělává člověka.	- četba jako zdroj informací - knihy jsou základem vzdělanosti
Jsou tedy pro Vás knihy důležité?	Ano jsou, uklidňují mě.	- četba jako forma odpočinku
Čtete rád už od dětství nebo jste začal číst až zde ve vězení? A kdy jste poprvé navštívil veřejnou knihovnu?	Čtu od dětství. Do knihovny jsem chodit jako dítě se školou, pak občas na střední škole.	
Jaký měli Vaši rodiče vztah k četbě? Četlo se u Vás doma?	Moc se u nás nečetlo. Rodiče mi někdy přečetli nějakou pohádku, ale moc ne.	- předčítání rodiči je důležité pro vztah člověka k četbě
Navštěvujete vězeňskou knihovnu?	Ano, navštěvuji, svoje knihy tady nemám.	
Jste s jejími službami spokojený nebo byste něco vylepšil	Celkem jsem spokojený, ale kdyby byl větší výběr knih, tak bych se nezlobil.	- větší knihovní fond
Věnujete se četbě pravidelně?	Ano, čtu denně ve volném čase.	- četba jako denní návyk
Mluvíte s někým o tom, co jste četl, rozebíráte obsahy knih?	Ano diskutujeme, výměna názorů je důležitá.	
Je ve vězení čtenářský kroužek?	Ano, je, ale já ho nenavštěvuji, nemám čas.	
Můžete mi stručně popsat Váš den ve vězení?	Máme daný ústavní denní režim, hygiena, jídlo, práce, pořád dokola.	
Čemu se ve vězení věnujete ve volném čase? Pokud vím, máte tu spoustu jiných zájmových aktivit než je četba.	Mimo čtení se věnuji i sportu, chodím tady cvičit, pak také píšu dopisy domů.	
věk:	38	----- ---
nejvyšší dosažené vzdělání:	Střední škola s maturitou	----- ---

Cyril vyrůstal ve funkčním rodinném prostředí, byl vychováván oběma rodiči. V dětství neměl žádné kázeňské problémy. V minulosti byl čtyřikrát trestán nepodmíněně. V současné době vykonává trest odnětí svobody na 10 let ve věznici s ostrahou za tyto protiprávní činnosti: podvod, úvěrový podvod, padělání a pozměňování veřejné listiny a krácení daně.

Cyril je ženatý a má dvě děti.

„Cítím se částečně zodpovědný za trestný čin, za který jsem ve výkonu trestu.“

D) Přepis rozhovoru – vězeň David

	odpověď	kódování
Máte rád knihy? Pokud ano, jaký žánr?	Ano, knihy mám rád, vyhraněný žánr nemám, je mi to jedno.	
Můžete se prosím zamyslet a říci mi co Vám četba dává? Jaký máte důvod číst?	Tady ve vězení mi četba dodává energii a chuť do života, rychleji mi tady utíká čas. Nemáte pak čas přemýšlet o tom, co by bylo kdyby,...	- četba jako útek od reality - četba jako výplň volného času
Jsou tedy pro Vás knihy ve Vašem životě důležité?	Ano, dříve však byli důležitější v životě tam venku, tady zase tak moc ne. Nemám moc volbu ve výběru, musím si půjčovat, co mají tady v knihovně, nebo co mi rodina pošle.	- více aktuální fond
Čtete rád už od dětství nebo jste začal číst až zde ve vězení? A kdy jste poprvé navštívil veřejnou knihovnu?	Úplně od dětství nečtu, kazila mi to povinná četba, kterou jsme museli číst ve škole a která byla nezáživná. Svůj vztah ke knihám jsem si našel, když mi bylo asi tak 15 let. Knihovnu jsem poprvé navštívil v rámci školní docházky, pak jsem tam občas chodil kvůli povinné četbě, pravidelně jsem ji začal navštěvovat až na střední škole, hlavně kvůli studiu, pak při zaměstnání už moc ne.	- negativní postoj ke čtení z důvodu povinné četby ve škole - uživatel veřejné knihovny před nástupem do vězení
Jaký měli Vaši rodiče vztah k četbě? Četlo se u Vás doma?	U nás doma se vždy četlo, když jsem byl malý, máma mi četla před spaním, asi tak do 6 let. Otce jsem číst neviděl. Měl jiné zájmy - sport, televize, nebo si něco kutil v dílně.	- předčítání rodiči je důležité pro vztah člověka k četbě

Navštěvujete vězeňskou knihovnu?	Ano, pokud je čas, což docela je.	
Jste s jejími službami spokojený nebo byste něco vylepšil	Jsem docela spokojený, možná by to chtělo více nových knih. Hodně knih je ještě z komunismu.	- více aktuální fond
Věnujete se četbě pravidelně?	Tady to moc pravidelně nejde, chodím do práce, ale v civilu dříve jsem četl pravidelně, chodil jsem i do knihovny, hlavně při studiu, ale i potom.	
Mluvíte s někým o tom, co jste četl, rozebíráte obsahy knih?	Ne. Mám pocit, že to nikoho nezajímá.	- četba jako terapie?
Je ve vězení čtenářský kroužek?	Ano je, vím o něm, ale ještě jsem tam nebyl, mám to v plánu se ho zúčastnit.	
Můžete mi stručně popsat Váš den ve vězení?	Ráno vstanu, udělám si kávu a jdu do učebny si povídat se spoluvězni, o tom co dnes budeme dělat, jaké jsou plány, co budeme vyrábět.	
Čemu se ve vězení věnujete ve volném čase? Pokud vím, máte tu spoustu jiných zájmových aktivit než je četba.	Samozřejmě čtu, ale také se věnuji kreslení a luštění. Moc volného času nemám, ve vězení pracuji.	
věk:	48	----- ----
nejvyšší dosažené vzdělání:	VŠ	----- ----

David se narodil v manželském vztahu v nepatologické rodině, vyrůstal se sestrou. Měl tedy funkční rodinné zázemí bez kriminální zátěže. V dětském věku se věnoval sportu a hudebnímu vzdělání, nebyl členem žádné závadové skupiny.

Od 15 let začal příležitostně pít alkohol, užívat návykové látky (marihuanu a pervitin) a hrát automaty. V době před odsouzením již byl abstinent a nehrál automaty. Drogy bral příležitostně.

Odsouzený je svobodný, má družku a dítě.

David je ve výkonu trestu počtvrté. Již by trestán za maření výkonu soudního rozhodnutí a vykázání a nyní je odsouzen za usmrcení z nedbalosti.

„Cítím se zcela zodpovědný za trestný čin, za který jsem aktuálně ve výkonu trestu. Kdybych věděl, jak jinak řešit problémy, nebo kdybych věděl, co vím dnes, určitě bych volil jiné řešení.“

E) Přepis rozhovoru – vězeň Evžen

otázka	odpověď	kódování
Máte rád knihy? Pokud ano, jaký žánr?	Ano, knihy mám rád, mám rád jakékoli romány	
Co Vám četba dává? Jaký máte důvod číst?	četba mi dává smysluplné trávení volného času, něco se dozvím a naučím. Můj vztah je kladný.	- četba jako zdroj informací - knihy jsou základem vzdělanosti
Jsou tedy pro Vás knihy důležité?	Ani moc ne.	
Čtete rád už od dětství nebo jste začal číst až zde ve vězení? A kdy jste poprvé navštívil veřejnou knihovnu?	v dětství jsem vůbec nečetl, nebavilo mě to, začal jsem až tady ve vězení, aby mi rychleji utíkal čas. Veřejnou knihovnu jsem navštívil poprvé jako dítě ve škole, po škole už jsem tam nechodil.	- četba je nudná záležitost, slouží jen jako výplň volného času - nebyl uživatelem veřejné knihovny před nástupem do vězení
Jaký měli Vaši rodiče vztah k četbě? Četlo se u Vás doma?	Vyrůstal jsem pouze s matkou, nějak si nevzpomínám, jestli mi četla, ale nějaké dětské knihy jsme doma měli a sám jsem si je prohlížel a později i četl.	- předčítání rodiči je důležité pro vztah člověka k četbě x matka nepředčítala
Navštěvujete vězeňskou knihovnu?	Ano, navštěvuji, je to dobrá věc. Nemám peníze, abych si je kupoval.	
Jste s jejími službami spokojený nebo byste něco vylepšil?	Určitě bych vylepšil výběr knih, jsou moc staré. Ale na druhou stranu mě se líbí staré sci-fi, a toho je tady dostatek.	- více aktuální fond
Věnujete se četbě pravidelně?	Moc pravidelně nečtu, spíš nárazově, musím chodit do práce.	
Mluvíte s někým o tom, co jste četl, rozebíráte obsahy knih?	Ani ne, nevím, proč bych se o tom měl s někým bavit.	
Je ve vězení čtenářský kroužek?	Ano je, ale neúčastním se ho, čtu si jen sám.	
Můžete mi stručně popsat Váš den ve vězení?	Ráno jdu do práce, máme nějaké povinnosti, jinak nic	
Čemu se ve vězení věnujete ve volném čase? Pokud vím, máte tu spoustu jiných zájmových aktivit než je četba.	Já čtu nebo se koukám na televizi, taky občas sportuju.	

věk:	48	----- ---
nejvyšší dosažené vzdělání:	ZŠ	----- ---

Evžen vyrůstal v neúplné rodině, rodiče se rozvedli v jeho pěti letech. Poté vyrůstal s matkou a později i s otčímem, se kterým měl dobré vztahy. V dětství neměl žádné kázeňské problémy. Po vystudování základní školy pracoval jako pomocná síla v kuchyni a později jako dělník.

Alkohol pije od 15 let, ale není na něm, dle svých slov, závislý. Léčení nikdy neabsolvoval. Dle svých slov nikdy nebral drogy a nehrál hazardní hry.

V současné době si odpykává trest ve výši 3 let za úvěrový podvod a krácení daně ve věznici s ostrahou.

Evžen je svobodný a žije sám.

„Hlavní díl zodpovědnosti za trestný čin, za který jsem aktuálně ve výkonu trestu, vidím mimo sebe. Kdybych věděl, jak jinak řešit problémy, nebo kdybych věděl, co vím dnes, určitě bych se zachoval jinak a hledal jiné řešení.“